

RADU POPA

(1933-1993)

Profesor dr. Radu Popa s-a născut la Cluj (Transilvania, România), în 23 iulie 1933. A făcut studiile secundare la București și Sighișoara, până în 1951. Între 1951-1956 a urmat cursurile Facultății de Istorie din București, specializându-se în istorie și arheologie medievală, iar între 1957-1962, cursurile Facultății de Drept. După absolvirea Facultății de Istorie a lucrat ca muzeograf și muzeograf principal la secția medievală a Muzeului de Artă a României (1956-1963), iar din 1963 a fost cercetător științific la Institutul de Arheologie București. În anul 1968 a devenit doctor în istorie al Universității din București, cu o teză despre „Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea”, publicată în volum în 1970 și premiată de Academia Română cu premiul „Nicolae Bălcescu”. Până în 1992 a parcurs, la Institutul de Arheologie, toate gradele științifice — până la acela de cercetător științific principal I.

Cu o specializare foarte largă, în istoria și arheologia începuturilor evului mediu românesc, arta și arhitectura medievală, Radu Popa a efectuat numeroase cercetări pe întreg teritoriul României, dar îndeosebi în Transilvania. Rodul acestor cercetări de istorie și arheologie îl reprezintă cele două volume ale sale: „Țara Maramureșului în veacul al XIV-lea”, București, 1970 și „La începuturile evului mediu românesc. Țara Hațegului”, București, 1988 — sinteze fundamentale pentru cunoașterea epocii medievale românești, și totodată strălucit exemplu de metodă. Acestor lucrări li se adaugă colaborarea la alte patru volume colective, precum și numeroase studii și articole publicate în țară și în străinătate. În ultimii ani, activitatea sa se concentrase în zona de sud-est a Transilvaniei — urmărind problema prezenței cavalerilor teutoni în acest spațiu și aceea a începuturilor colonizării săsești, cercetările urmând să se finalizeze într-o amplă monografie.

Activitatea de cercetător științific s-a îmbinat în chip fericit cu cea didactică: între 1975-1990 a fost profesor asociat la Facultatea de Istorie a Universității București. A ținut, totodată, o serie de cursuri în străinătate, îndeosebi după 1989. Prin seriile de studenți care i-au putut audia prelegerile, prin aceia care au lucrat în mod direct cu Domnia Sa pe diverse șantiere arheologice, prin tezele de licență și doctorat coordonate, Radu Popa a creat o adevărată școală națională de arheologie. Profesorul Radu Popa a desfășurat și o intensă activitate organizatorică atât în domeniul cercetării arheologice, cât și în acela al monumentelor istorice; între

1976-1981 a fost director adjunct la Institutul de Arheologie București, totodată a fost membru al Comisiei Naționale de Arheologie a Academiei Române, iar din 1990, vicepreședinte al acesteia. Începând din 1972, a fost membru al Comisiei Centrale de Stat a Patrimoniului Cultural Național, iar după 1989 a preluat inițiativa reorganizării Comisiei Monumentelor Istorice, al cărei vicepreședinte a fost. Între 1972-1980 a activat ca membru al Comitetului Național Român ICOMOS, comitet desființat în 1980 și reconstituit în 1990 sub conducerea prof. Radu Popa. A fost, de asemenea, co-președinte al Comisiei Mixte româno-maghiare pentru monumente istorice (1991) și membru al Comisiei Arheologice a Consiliului Europei (1992).

O altă latură a activității sale a fost de natură redacțională; din 1974 a coordonat apariția revistei Institutului de Arheologie (Studii și cercetări de istorie veche și arheologie) în calitate de redactor responsabil adjunct, iar din 1990 a celor două reviste ale comisiei monumentelor istorice (Buletinul comisiei monumentelor istorice și Revista monumentelor istorice) — în calitate de redactor-șef.

DANIELA MARCU

LISTA LUCRĂRILOR PUBLICATE

1. Șantierul Suceava, în SCIV, IV, 1953, 1-2, p. 335 (în colectiv)
2. Monumente de artă de epocă brâncovenească, București, 1958 (diafilm, studioul Ion Creangă)
3. Recenzie: W. Markov, A. Soboul — „Die Sansculotten von Paris. Dokumente zur Geschichte der Volksbewegung 1793-1794“, Berlin, 1957 — în Studii, XII, 1959, 5, p. 249
4. Recenzie: „Repertoriul monumentelor și obiectelor de artă din timpul lui Ștefan cel Mare“, București, 1958 — în Studii, XIII, 1960, 2, p. 257-261
5. Recenzie: K. Obermann — „Zur Geschichte des Bundes der Kommunisten 1849 bis 1852“, Berlin, 1955 — în Studii, XII, 1960, 2, p. 292
6. Recenzie: Ebehard Wächtler — „Zur Geschichte des Kampfes des Bergarbeiterverbandes in Sachsen“, Schriften des Instituts für Geschichte, Berlin, 1959 — în Studii, XIII, 1960, 2, p. 293
7. Recenzie: A. Novotny — „Quellen und Studien zur Geschichte des Berliner Kongresses 1878 (I) — Österreich, die Türkei und das Balkanproblem im Jahre des Berliner Kongresses“, Graz-Köln, 1957 — în Studii, XIII, 1960, 3, p. 279
8. Recenzie: G. Boudi — „Deutschlands Aussenhandel, 1815-1870“, Berlin, 1958 — în Studii, XIII, 1960, 3, p. 263
9. Recenzie: „Archiwalische Forschungen zur Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung. Der Kampf der deutschen Sozialdemokratie in der Zeit des Sozialistengesetzes 1878-1890“, Berlin, 1956 — în Studii, XIII, 1960, 4, p. 347-348
10. Recenzie: D. Fricke — „Der Ruhrbergarbeiterstreik von 1905“, Berlin, 1955 — în Studii, XIII, 1960, 6, p. 221
11. Recenzie: „Archivalische Forschungen zur Geschichte der deutschen Arbeiterbewegung. Die Auswirkungen der Ersten Russischen Revolution von 1905-1907 auf Deutschland“, Berlin, 1954-1956 — în Studii, XIII, 1980, 6, p. 255
12. Un vâl de mormânt brâncovenesc --- 1704, în SCIA, 1961, 1, p. 228 (în colaborare cu P.S. Năsturel)
13. Recenzie: „Die Bauesbewegung des Jahres 1861 in Russland nach Aufhebung des Leibeigenschaft“ — în Studii, XIV, 1961, 1, p. 228
14. Recenzie: C. Nicolaescu — „Începuturile artei feudale în țara noastră în lumina ultimelor descoperiri arheologice, București, 1959 — în Studii, XIV, 1, p. 222
15. Recenzie: V. Raussen — „Zur Wirtschaftspolitik der Kommunistischen Partei Rumâniens in der Ersten Etappe des volks-demokratischen Revolution“, Berlin, 1960 — în Studii, XIV, 1961, 2, p. 536

16. Recenzie: Gy. Székely — „Landwirtschaft und Gewerbe in der ungarischen ländlichen Gesellschaft um 1500“, Budapesta, 1960 — în Studii, XIV, 1961, 4, p. 1102
17. Recenzie: Gy. Ember — „Zur Geschichte des Aussenhandels Ungarns im XIV Jahrhundert“, Budapesta, 1960 — în Studii, XIV, 1961, 5, p. 1341
18. Recenzie: K. Benda — „Le projet d'alliance hungaro-suédo-prusienne de 1704“, Budapesta, 1960 — în Studii, XIV, 1961, 5, p. 1339
19. Recenzie: V. Sándor — „Die Hauptmerkmale der industrielle Entwicklung in Ungarn zur Zeit des Absolutismus (1849-1867) — Studii, XIV, 1961, p. 1607
20. Recenzie: V. Audisc — „Die Habsburgs und die Frage der Zarenhilfe gegen der Revolution“ — în Studii, XIV, 1961, 6, p. 1607
21. Şantierul arheologic Păculul lui Soare, în MCA, VIII, 1962, p. 713 (în colaborare cu Diaconu Petre şi Anghelescu N.)
22. Mogoşoala. Palatul şi muzeul de artă brâncovenească, Bucureşti, Ed. Meridiane, 1962, 45 p. plus ilustraţii şi anexe; ediţia a doua în 1967, cu versiuni în limbile franceză şi engleză
23. Recenzie: „Die frazösischen Kriege und Deutschland — 1792 bis 1815“, Berlin, 1958 — în Studii, XV, 1962, 2, p. 510
24. Recenzie: „Beiträge zur Geschichte der Novemberrevolution“, Berlin, 1960 — în Studii, XV, 1962, 2, p. 511
25. Recenzie: C.W. Fröhlich — „Über den Menschen und seine Verhältnisse“, Berlin, 1960 — în Studii, XV, 1962, 3, p. 761
26. Recenzie: „Aus der byzantinischen Arbeit der Tschechoslowakischen Republik“, Berlin, 1957 — în Studii, XV, 1962, 3, p. 765
27. Recenzie: E. Mályusz — „Die Zentralisationsbestrebungen König Sigismunds in Ungarn“, Budapesta, 1960 — în Studii, XV, 1962, 3, p. 759
28. Recenzie: J. Kuczynski — „Die Geschichte der Lage der Arbeiter unter dem Kapitalismus“, vol. IX, Berlin — în Studii, XV, 1962, 4, p. 1073
29. Recenzie: „Aus 500 Jahre Deutsch-Tschechoslowakischer Geschichte“, Berlin, 1958 — în Studii, XV, 1962, 4, p. 1074
30. Recenzie: E. Lipsic — „Byzanz und die Slawen. Beiträge zur byzantinischen Geschichte des 6-9. Jahrhunderts“, Weimar, 1958 — în Studii, XV, 1962, 4, p. 1081
31. Recenzie: „Die deutsch-russische Begegnung und Leonhard Euler. Beiträge zu den Beziehungen zwischen der deutschen und russischen Wissenschaft und Kultur im 18. Jahrhundert“, Berlin, 1958 — în Studii, XV, 1962, 5, p. 1336
32. Cetatea Neamţului, Bucureşti, Ed. Meridiane, 1963, 52 pagini plus ilustraţii şi anexe; ediţia a doua, Bucureşti, 1968
33. Recenzie: J. Deshayes — „Les origines de la métallurgie danubienne“, Budapesta, 1960 — în RESEE, I, 1963, 1-2, p. 252
34. Recenzie: Kerényi András — „Viminaciumban vert antoninianusok“, Budapesta, 1961, — în RESEE, I, 1963, 3-4, p. 642
35. Recenzie: Kovrig I., Korck J. — „Le cimetièrre de l'époque avare de Csáka“, Budapesta, 1960 — în RESEE, I, 1963, 3-4, p. 647
36. Recenzie: G. Hazai — „Textes turcs du Rhodope“, Budapesta, 1960, — în RESEE, I, 1963, 3-4, p. 671
37. Păculul lui Soare. O aşezare dunăreană cu trăsături arbane în veacurile XIII-XIV, în Studii, XVII, 1964, 1, p. 107-115

38. Recenzie: Káldy-Nagy J. — „Two sultanic Haas estates in Hungary during the XVIth and XVIIth centuries”, Budapesta, 1961 — în RESEE, II, 1964, 3-4, p. 695
39. Recenzie: Iankovich Miklós — „Buda Város Keresztény tanácsa a török hódoltság Korában”, Budapesta, 1961, — în RESEE, II, 1964, 3-4, 9. 695
40. Recenzie: Kádár Z. — „A nagyszentmiklósi Kimes triumfális Keptüpusainak eredetéről”, Budapesta, 1961 — în RESEE, II, 1964, 3-4, p. 705
41. Recenzie: Sperlágh Sándor — „A bulgar építészetről”, Budapesta, 1961, — în RESEE, II, 1964, 3-4, p. 706
41. Recenzie: Féher Géza — „La tente turque du Musée National Hongrois”, Budapesta, 1961, — în RESEE, II, 1964, 3-4, p. 707
43. La céramique émaillée des XIIIe et XIVe siècles de Păciul lui Soare, în DACIA, N.S., IX, 1965, p. 337-350 (în colaborare cu C. Nicolescu)
44. În legătură cu extragerea metalelor prețioase la Baia Mare în secolul al XVI-lea, în SCIV, 16, 1965, I, p. 113-127 (în colaborare cu E. Kovács)
45. Cronică: Miniatura și ornamentul cărții manuscrise din Țările Române. Expoziția organizată de secția de artă feudală a Muzeului de Artă al R.P.R., în Studii, XVIII, 1965, 2, p. 441-443
46. Cronică: Sesiunea științifică organizată în cinstea centenarului Muzeului Național de Antichități (1864-1954) de către Institutul de Arheologie al Academiei R.S.R., în Studii, XVIII, 1965, I, p. 186-189
47. Mănăstirea Golla, București, 1966, Ed. Meridiane, 39 pagini plus ilustrații și anexe; cu versiuni în engleză și franceză
48. Șantierul arheologic Cuhea. Un centru volevodal din secolul al XIV-lea Baia Mare, 1966, 58 pagini (în colaborare cu Mircea Zdroba)
49. Biserica de piatră din Cuhea și unele probleme privind istoria Maramureșului în secolul al XIV-lea, în SCIV, 17, 1966, 3, p. 511-528
50. Recherches d'archéologie médiévale au Maramureș. Résultats et perspectives, în RRH, V, 1966, 5, p. 759-780
51. Dezvoltarea țărilor române în secolul al XV-lea, București, 1966, 23 pagini. Text și diapozitive în ciclul „Momente din istoria poporului român”.
52. Câteva observații asupra Mănăstirii Golla din Iași, în SCIA, XIII, 1966, 2, p. 253-257
53. Recenzie: „Acta Musei Napocensis”, I, 1964 — în RRH, V, 1966, I, p. 154 (în colaborare cu C. Șerhan)
54. Muzeele Capitalei, București, 1967. Ed. științifică (colaborare)
55. La porte nord de la forteresse byzantine de Păciul lui Soare, în DACIA, N.S., XI, 1967, p. 271-292
56. Bala — o veche capitală a Moldovei, București, 1967 (manuscris, în colaborare cu D. Teodor)
57. Recenzie: „Acta Musei Napocensis”, II, 1965 — în RRH, VI, 1967, 2, p. 295-300 (în colaborare cu C. Șerhan)
58. Dicționarul istoric român, sub redacția lui C.C. Giurescu, București, 1967 (manuscris; colaborare — perioada 271-1300)
59. Recenzie: Imre Holl — „Mittelalterliche Funde aus einem Brunnen von Buda”, Budapesta, 1966 — în SCIA, seria artă plastică, XV, 1968, 2, p. 258-259
60. Cnezatul Marei. Studii documentare și de teren în Maramureșul istoric, Baia Mare, 1969, 87 pagini

61. O casă domnească din secolul al XV-lea lângă Cetatea Sucevei, în SCIV, 20, 1969, 1, p. 43-66
62. Căminul cnezilor giuleșteni. Un nou monument din piatră în Muramureș, în SCIV, 20, 1969, 2, p. 267-285 (în colaborare cu Mircea Zdroba)
63. Țara Muramureșului în veacul al XIV-lea, București, Ed. Academiei, 1970, 305 pagini
64. La porte nord de la forteresse byzantine du Xe siècle de Păculul lui Soare et ses relations avec l'architecture militaire byzantine, în „Actes du premier Congrès international des études balkaniques et sud-est européennes”, II, Sofia, 1970, p. 569-577
65. Recenzie: Carpica, I, — în SOF, 29, 1970, p. 423
66. Recenzie: „Din istoria Dobrogei”, vol. I-II, București, 1968 — în SOF, 29, 1970, p. 431
67. Recenzie: Pontice, I — în SOF, 29, 1970, p. 422
68. Despre începuturile Mănăstirii Remeți-Muramureș, în BMI, XXXIX, 1970, 2, p. 67-68
69. Développement des sciences historiques en Roumanie au cours des dix dernières années, București, 1971, 90 pagini, Editat de Centrul de Informare și Documentare pentru științele sociale și politice (colaborare, pag. 5-11 și 40-52)
70. Noi cercetări de arheologie medievală în Muramureș. Șantierul Sarasău, în SCIV, 22, 1971, 4, p. 601-626
71. Recenzie: N. Maghiar, St. Olteanu — „Din istoria mineritului în România” — în SCIV, 22, 1971, 3, p. 538
72. Recenzie: „Memoria Antiquitatis”, — în SOF, 30, 1971, p. 443
73. Cronica săpăturilor arheologice efectuate de Muzeul Județean Muramureș în perioada 1968-1970, în Marmăția, II, 1971, p. 368-378 (în colaborare)
74. Cnezii din Hațeg, în Magazin istoric, 1972, 11, p. 2-9
75. Über die Burgen der Terra Hatzeg, în Dacia, N.S., XVI, 1972, p. 243-269
76. O spadă medievală din Valea Streiului și câteva considerații istorice legate de ea, în Sargeția, IX, 1972, p. 75-88
77. Culture urbaine et culture villageoise au bas-Danube aux XIIIe — et XVIe siècles, în „Actes du IIe Congrès International des Etudes du Sud-Est Européen”, 1970, tom II, Histoire, Athènes, 1972, p. 425-433
78. Cetățile Țării Hațegului, în BMI, XLI, 1972, 3, p. 54-66
79. Săpături într-o „villa rustica” de lângă Hațeg, în AMN, IX, 1972, p. 439
80. Valea Bistrei în secolele XIII-XIV. Cercetări documentare și arheologice în sudul Bihorului, în „Centenar muzeal orădean”, Oradea, 1972, p. 215 p. 215-219
81. Păculul lui Soare I. Cetatea Bizantină, București, 1972 (în colaborare cu P. Diaconu și D. Vilceanu)
82. Les recherches archéologiques dans le problème de la formation des états médiévaux roumains, în RRH, XII, 1973, I, p. 41-59
83. O sobă cu cahle-oală din secolul XIV la Cuhea-Muramureș, în SCIV, 24, 1973, 4, p. 671-679
84. Recenzie: D. Protase — „Riturile funerare la daci și daco-romani”, București, — în SOF, 32, 1973, p. 433-434
85. Recenzie: „Sources archéologiques de la civilisation européenne”, în SOF, XXXII, 1973, p.

86. Cercetări arheologice la Călinești-Maramureș, în SCIVA, 25, 1974, 4, p. 561-578 (în colaborare cu C. Kacsó)
87. Pe marginea unor considerații privind „zidul medieval” de la Păcuiul lui Soare, în BMI, XLIII, 1974, 2, p. 93-94
88. Realizări ale arheologiei românești în ultimele trei decenii, în SCIVA, 25, 1974, 3, p. 335-350 (colaborare)
89. Recenzie: I. Barnea, St. Ștefănescu, — „Din istoria Dobrogei”, III, în SOF, XXXIII, 1974, p.
90. Recenzie: I. Bona — „VII századi települések és árpádkori magyar falu Dunajvárosban”, Budapest, 1973 — în SCIVA, 25, 1974, 4, p. 608
91. Urmele unui sat părăsit din feudalismul timpuriu în hotarul Sighetului Marmației, în SCIVA, 26, 1975, 2, p. 271-282
92. Structures socio-politiques roumaines au sud de la Transylvanie aux commencement du Moyen Age, în RRH, XIV, 1975, 2, p. 291-314
93. Zur Kirchlichen Organisation der Rumänen in Nordsiebenbürgen im Lichte des patriarchalischen Privilegium, von 1391, în Ostkirchliche Studien, Würzburg, 24, 4, 1975, p. 309-317
94. Sanctuarul de istorie și artă veche românească de la Streisengeorgiu, în Magazin istoric, 1975, 9, p. 34-35
95. O nouă mărturie privind civilizația medievală românească, în ASSP — Științele sociale și politice. Sinteza informativă, 1975, 3, p. 18-19
96. O biserică ortodoxă românească din Transilvania din secolele XI-XII, în ASSP — Științele sociale și politice din România. Sinteza informativă, 1975, 6-7, p. 38-40
97. Recenzie: E. Condurachi, vl. Dumitrescu, M. Matei — „Harta arheologică a României”, București, 1972 — în SOF, XXXIV, 1975, p. 377-378
98. Dicționar de istorie veche a României, București, sub redacția D.M. Pippidi (colaborare)
99. Streisengeorgiu. Ein Zeugnis rumänischer Geschichte des 11. -14. Jahrhunderts im Süden Transilvaniens, în Dacia, N.S., XX, 1976, p. 37-61
100. Recenzie: Suzana Dolinescu-Ferche — „Așezări din secolele III-VI e.n. în sud-vestul Munteniei. Cercetările de la Dulceanca” — în Dacia, N.S., XX, 1976, p. 303-304
101. Unitate și continuitate în perioada finală a etnogenezei poporului român, în Era Socialistă, 1976, 20, p. 40-44
102. Litvoi — un volevod între cnezi, în Magazin istoric, X, 1976, 4, p. 3-6
103. Recenzie: V. Neamțu — „La technique de la production céréalière en Valachie et en Moldavie jusqu'au XVIIIe siècle” — în SCIVA, 27, 1976, 3, p. 425-427
104. Dezvoltarea științei istorice în România în ultimul deceniu. Rezultate și perspective, în „Lucrările comisiei mixte de istorie româno-ungară” I, București, 1977, p. 61-107 (colectiv)
105. Las Etapas Históricas de la Formación de la Lengua y del Pueblo Romano A la luz de los recientes resultados de las Investigaciones arqueológicas, în Semestre Histórico, 6, Caracas, iulie-decembrie 1977, p. 113-124
106. Observații privind zidurile cu mortar din cetățile dacice hunedorene, în Sargeția, XIII, 1977, p. 277-284

107. **Observații privind vechimea și semnificația ca izvor istoric a unor toponime maramureșene**, în *Marmăția*, III, 1977, p. 37-54
108. **Considerații istorice pe marginea toponimiei vechi maramureșene**, în *RIR*, 30, 1977, 8, p. 1447-1464
109. **Marginales historiques à un volum d'ethnographie anhistorique**, în *RRH*, XVI, 1977, 4, p. 751-761 (în colaborare cu FL Constantin și H. Daicoviciu)
110. **Ulpia Traiana Sarmisegetusa — Brittonia**, în *Magazin istoric*, XI, 1977, p. 2-4 și 14
111. **Problema moștenirii volevodatului lui Menumorut în lumina ultimelor descoperiri arheologice**, în *ASSB. Documente noi descoperite și informații arheologice*, (I), 1977, p. 30-32
112. **Tours d'habitation au commencement du Moyen Age roumain**, în *Bulletin IBI*, 34, 1978, p. 115-126
113. **Cuvânt înainte la: Jean Pierre Adam — „Arheologia între impostură și adevăr”**, București, 1978
114. **Strelșengeorglu, Mărturiile de istorie românească din secolele XI-XIV în sudul Transilvaniei**, în *RMM-MIA*, XLVII, 1978, I, p. 9-32
115. **Realism și prejudecăți în cercetarea istorică**, în *Viața românească*, XXXI, 1978, 5, p. 63-68
116. **Mărturiile de civilizație medievală românească. O casă a domniei și o sobă monumentală de la Suceava din vremea lui Ștefan cel Mare**, București, Ed. Academiei, 1979, 163, pagini (în colaborare cu Monica Mărgineanu Cârstoiu)
117. **Probleme de metodă a cercetării arheologice a satului medieval românesc**, în *SCIVA*, 30, 1979, 4, p. 555-563
118. **Plumburi de postav medievale**, în *Sargeția*, XIV, 1979, p. 275-279
119. **Șantierul arheologic Sarmisegetusa, Jud. Hunedoara (epoca postromană). Raport privind rezultatele cercetărilor campaniei 1978**, în *MCA*, 1979, p. 315-317 (în colaborare cu St. Matei, V. Eskenasy, I. Chicideanu, I. Iuga)
120. **Șantierul arheologic Volevozl, com. Popești, jud. Bihor. Raport pentru campania de cercetări din anul 1976**, în *CA*, III, 1979, p. 151-154 (în colaborare cu Al. Nemoianu și V. Eskenasy)
121. **Integrarea în patrimoniul cultural-istoric a unor noi zone ale arhitecturii medievale de zid din România, ca urmare a cercetărilor arheologice**, în *RMM*, 8, 1980, p. 45-52
122. **Premisele cristalizării vîștilor statale românești**, în *„Constituirea statelor feudale românești”*, București, 1980, p. 25-39
123. **„Descălecări” transilvănene și „întemeri de țară”. Între tradiție istorică și dovezi materiale**, în *Transilvania*, IX, (LXXXVI), 1980, 8, p. 7-8 și 17
124. **Volevozl. Un centru spiritual al românii din nordul Bihorului în secolele XII-XIV**, în *Mărturii — evocări*, Oradea, 1980, p. 39-43
125. **Documente de cultură materială orășenească în Transilvania din a doua jumătate a secolului al XIII-lea**, în *SCIVA*, 31, 1980, I, p. 33-52 (în colaborare cu Gh. Baltag)
126. **Șantierul arheologic Ungria, Jud. Brașov**, în *MCA*, XIV, Tulcea, 1980, p. 496-503 (în colaborare cu Radu Ștefănescu)

127. *Diplome maramureșene* (traducere, selecție și comentarii de, în I. Bogdan, M. Olos, N. Timiș — „Calendarul Maramureșului”, Baia Mare, 1980, p. 29-37)
128. *Ein monumentales Keramikmodell der Festung Suceava. Betrachtungen über einen Kachelofen vom Ende des 15. Jahrhunderts*, în *Bulletin IBI*, 39, 1981, p. 100-110
129. *Contributions archéologiques à l'étude et à la valorisation de l'architecture médiévale en maçonnerie à ses débuts en Roumanie*, în „Il Brunelleschi. Quaderni dell'istituto di Storia dell'Architettura e di Restauro”, Firenze, 1982, 1 (Studi e contributi dedicati a Piero Sanpaulesi)
130. *Despre continuitatea românească în Transilvania*, în *Era Socialistă*, 1982, 26, p. 21-24
131. *Intervenție în „Actes du XVe Congrès International des Sciences Historiques”*, vol. IV, (I), București, 1982, p. 594-596
132. *Cnezatul Râu Bărbat*, în „Stat, Societate, Națiune. Interpretări istorice. Omagiu lui David Prodan”, Cluj-Napoca, 1982, p. 51-65
133. *Recenzii: Gh. I. Cantacuzino — „Cetăți medievale din Țara Românească” (secolele XIII-XVI)”, București, 1981 — în RRH, XXI, 1982, 2, p. 303-304*
134. *Burgen und Festungen in den Pässen der Südkarpaten*, în *Bulletin IBI*, 41, 1983, p. 100-110
135. *Aux débuts de l'histoire médiévale roumaine. Problèmes spécifiques et résultats des recherches récentes*, în *Annario de estudios medievales*, 13, Barcelona, 1983, p. 603-639
136. *Repertoriul cetăților din România*, în *ASSP. Științele sociale și politice din România. Progrese, realizări*, 2, 1983, p. 15-16
137. *Cuvânt înainte la: Karl Jettmar — „Arta Stepelor”*, București, 1983, p. 5-15
138. *Informații noi și câteva considerații istorice privind biserica românească din Gurasada, Jud. Hunedoara*, în *SCIVA*, 35, 1984, 1, p. 54-67 (în colaborare cu Ion Chicideanu)
139. *Knaufkrone eines Wikingerzeitlichen Prachtschwest von Păcului lui Soare*, în *Germania*, 62, 1984, 2, p. 425-431
140. *Ulpia Traiana Sarmisegetusa Britonla*, în *Zeitschrift für Archäologie des Mittelalters*, 12, 1984, Würzburg, p. 7-25
141. *O reședință feudală din secolele XI-XII la Sinnicolaul de Beluș. Contribuții la istoria Bihorului medieval*, în *RMM-MIA*, XV, 1984, 2, p. 21-34 (în colaborare cu N. Chidioșan și A. Lukács)
142. *Câteva observații pe marginea recentelor cercetări arheologice din centrul municipiului Iași*, în *SCIVA*, 35, 1984, 4, p. 345-352
143. *Hochmittelalterliche Wasserburgen an der Unteren Donau*, în *Bulletin IBI*, 42, 1984, p. 122-129
144. *Indice SCIV-SCIVA 1950-1984*, în *SCIVA*, 36, 1985, p. 31-177 (colectiv)
145. *Arad, Burzenland, Dînogeția, Dridu etc.* în „*Lexicon des Mittelalters*”, München, 1985, p. 1068 și 1399
146. *Țările românilor în zorii evului mediu*, în *Magazin istoric*, XIX, 1985, 6, p. 13-16

147. **Țara Belușului**, în *Magazin istoric*, XIX, 1985, 7, p. 20-21
148. **Forteresse en terre et Châteaux à motte sur le territoire de la Roumanie**, în *Bulletin IBI*, 43, 1985, p. 60-65 (în colab. cu G. Ionescu)
149. **Recenzie: Mihail Mihalcu — „Valori medievale românești”**, București, 1984 — în *RMM-MIA*, XVI, 1, 1985, p. 93
150. **Țara Bistrel**, în *Magazin istoric*, XIX, 1985, 8, p. 42
151. **Țara Bârsei**, în *Magazin istoric*, XIX, 1985, p. 36-36
152. **Țara Chioarului**, în *Magazin istoric*, XIX, 1985, 11, p. 18-19 și 25
153. **Hadrian Daicoviciu, 1932-1984** (necrolog), în *SCIVA*, 36, 1985, 3, p. 267
154. **Vechea biserică din Ostrovu Mare (Râu de Mori)**, în *Mitropolia Banatului*, XXXVI, 1986, 6, p. 88-94
155. **Ocolul Câmpulungului**, în *Magazin istoric*, XX, 1986, 1, p. 31-32
156. **Recenzie: Al. Habovstiak — „Sredovenkó dedina na Slavenski”**, Bratislava, 1985 — în *ASSP. Cărți noi în științele istorice. Referate și recenzii*, 2, 1986, p. 80-90; vezi și în *SCIVA*, 37, 1986, 3, p. 278
157. **Țara Făgărașului**, în *Magazin istoric*, XX, 1986, 2, p. 23-24
158. **O reședință feudală din secolele XI-XII la Sînnicolaul de Beiuș pe Crișul Negru (Jud. Bihor)**, în *MCA*, XVI, 1986, p. 225-234 (în colaborare cu N. Chidioșan)
159. **Cercetările de la Volevozi și contribuția lor la cunoașterea începuturilor bisericii românilor din Bihor**, în „Episcopia ortodoxă română a Oradiei. Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic”, IV, oradea, 1987, p. 78-80
160. **Recenzie: B. Babic — „Materijalnata kultura na makedonskite sloveni vo svetlinata na arheoloskite istrajuvania vo Prilep”**, I, Prilep, 1986 — în *SCIVA*, 38, 1987, 1, p. 79-80
161. **Țara Hațegului**, în *Magazin istoric*, XXI, 1987, 1, p. 30-32
162. **Introducere la: I. Ganea — „Basarabii întemeietori”**, în *Magazin istoric*, XXI, 1987, 5, p. 16-17
163. **Recenzie: M. Wendell (colectiv) — „Iatrus Crivina. Spätantike Befestigung und frühmittelalterliche Siedlung an der unteren Donau, III, Die mittelalterlichen Siedlung”**, Berlin, 1986 — *ASSP. Cărți noi în științele istorice. Referate și recenzii*, 2, 1987, București, p. 43-52; vezi și *SCIVA*, 38, 1987, 2, p. 197-201
164. **Pe marginea izvoarelor istoriei răsăritului Transilvaniei la începuturile mileniului nostru**, în *Symposia Thracologica*, 5, 1987, Miercurea Ciuc, p. 119
165. **Cercetările arheologice de la Volvozi. Contribuții la istoria Bihorului în secolele XII-XV**, în *Crisia*, Oradea, 1987, p. 61-105 (în colaborare cu D. Căpățână și A. Lukács)
166. **O cetate medievală la izvoarele Beghelului. Cercetările de la Gladna Română, Jud. Timiș**, în *RMM-MIA*, XVIII, 1987, 1, p. 12-16 (în colaborare cu D. Căpățână și V. Achim)
167. **La începuturile evului mediu românesc, Țara Hațegului**, București, Ed. Științifică și Enciclopedică, 324 pagini, 52 figuri în text, 41 figuri în afara textului
168. **Recenzie: Maria Zemigala — „Ogrzewaie piecove na zamku w Boleslawcu nad Proсна XIV-XVII w”**, Wrocław, 1987 — în *SCIVA*, 39, 1988, 2, p. 203-204
169. **Vlășta bisericească a românilor din spațiul Intracarpatic în secolele XII-XIII. Biserica de la Densoș**, în *Episcopia ortodoxă română de Alba Iulia. Îndrumător bisericesc, misionar și patriotic*, XII, 1988, p. 12-16

170. *Siedlungverhältnisse und Ethnodemographie des Hatzeger Landes im 13-14. Jahrhundert*, in *Forschungen zur Volks- und Landeskunde*, 31, 1988, 2, p. 19-33
171. *Recenzie: Friedrich Winkelmann, Gudrun Gomolka-Fuchs — „Frühbyzantinische Kultur“*, Leipzig, 1987 — in *SCIVA*, 40, 1989, 1, p. 100
172. *Mănturil arheologice din Maramureș aparținând mileniului I e.n.*, in *SCIVA*, 40, 1989, 3, p. 249-272 (în colaborare cu Radu Harhoiu)
173. *Caransebeș și districtul său românesc în secolele X-XIV*, in *SCIVA*, 40, 1989, 4, p. 353-370
174. *Episcopia Aradului. Istorie, viață culturală, monumente de artă*, Arad, 1989 (colectiv)
175. *Apport de la Transylvanie*, in *Monuments Historiques*, 169, 1990, Paris, p. 43-46
176. *Formations social-teritoriales aux débuts des états roumains*, in *Etudes roumaines et aroumaines. Sociétés européennes*, 8, Paris — București, 1990, p. 170-121
177. *Cronică științifică 1989*, in *SCIVA*, 41, 1990, 2, p. 207-208
178. *Monuments historiques de la Roumanie. Héritage malheureux et perspectives pour le moment incertaines*, in *Bulletin IBI*, 47, 1990-1991, p. 27-30
179. *Kreutzritterburgen im Südosten Transilvanens*, in *Bulletin IBI*, 47, 1990-1991, p. 107-112
180. *Observații și îndreptări la Istoria României, din Jurul anului O Mie*, in *SCIVA*, 42, 3-4, 1991, p. 154-188
181. *Simpozionul privind moștenirea culturală organizat de CSCE — Cracovia, 28 mai — 7 iunie 1991*, in *BCMI*, 3, 1991, p. 65-66
182. *Charta pentru protecția și conservarea patrimoniului arheologic* (cuvânt înainte și traducere), *SCIVA*, 42, 3-4, 1991, p. 249-254
183. *Autour des sources de l'architecture ecclésiastique roumaine*, in *ARMOS*, III (Omăgiu N. Moutsopoulos), Tesaloniki, 1991, p. 1527-1535
184. *Postfață la: Vlad Georgescu — „Politică și istorie. Cazul comuniștilor români“*, București, Ed. Humanitas (ediție îngrijită de Radu Popa), p. 145-166
185. *Cetatea Făgetului (Jud. Timiș). Cercetările arheologice din campaniile 1987-1988*, in *RMMN*, 1, 1991, p. 23-38 (în colaborare cu D. Căpățână, A. Rădulescu, D. Tomoni)
186. *De Vlad l' Empaleur à Dracula: ethique professionnelle et mise en valeur du patrimoine*, in *Entretiens du Patrimoine*, XI (IV), 1991 (1992), p. 26-30
187. *Forschungen zum Landesausbau im östlichen Karpatenbecken zu Beginn des Mittelalters, in mensch und Umwelt. Studien zu Siedlungsangriff und Landesausbau in Ur- und Frühgeschichte*, Berlin, 1992, p. 185-194
188. *Comitetul Român ICOMOS în anul 1991*, in *BCMI*, III, 1, 1992, p. 79-80

OBSERVAȚII

1. Din această listă lipsesc primele două recenzii publicate de profesor întrucât nu am reușit să le găsesc: se referă la lucrări de I. Szabo respectiv E. Duhowy.
2. Lista cuprinde lucrări publicate (câteva doar în manuscris) — apărute până la 1 martie 1993; asupra celor în curs de apariție nu am avut informații, lista se va completa ulterior.
3. Lista se referă doar la lucrări cu caracter științific, lăsând deoparte numeroasele articole cu caracter social-politic publicate în 1989-1993 în reviste precum „22” sau în diverse ziare.

DANIELA MARCU